

## पाठ्यक्रमको बुँदागत रुपरेखा

### खण्ड (क) - दर्शनशास्त्र

१. दर्शनको परिचय, परिभाषा र महत्व

२. दर्शनका मौलिक प्रश्न

(क) जीवन र जगत कसरी बन्यो/कसले बनायो ?

(ख) भौतिक पदार्थ पहिलो कि चेतना ?

(ग) जीवन र जगत बोधगम्य छ कि छैन ?

३. पदार्थ र अस्तित्वका रुपहरु

(क) पदार्थको परिचय र संरचना

(ख) गति - पदार्थको अस्तित्वको रूप

(ग) दिक्क र काल

४. दुई विश्व दृष्टिकोण

(क) अध्यात्मवाद

(ख) भौतिकवाद

(ग) अध्यात्मवाद र भौतिकवादमा अन्तर

५. दर्शनको संरचना

(क) तत्वमीमांसा

(ख) ज्ञान वा प्रमाणमीमांसा

(ग) आचारमीमांसा

६. दार्शनिक सिद्धान्त

चिन्तन र सत्ता, आत्मा र प्रकृति, चेतना र पदार्थको सम्बन्धबारेका धारणाहरु

द्वैतवाद

सारसंग्रहवाद

तटस्थतावाद

बहुलवाद

७. दर्शनशास्त्रको पद्धति

(क) द्वन्दवाद

(ख) अधिभूतवाद

८. दर्शनको पक्षधरता

९. दर्शनशास्त्रको विषयवस्तु

१०. युगको आधारमा दर्शनको विकास

(क) आदिम साम्यवाद - प्राकृतिक भौतिकवाद

(ख) दास युग - बहुदेवतावाद

(ग) सामन्ती युग - एकेश्वरवाद

(घ) पूँजीवादी युग - यान्त्रिक भौतिकवाद

(ङ) समाजवादी युग - द्वन्दात्मक तथा ऐतिहासिक भौतिकवाद

११. दर्शनको कालक्रम

(क) प्राचीनकाल

(ख) मध्यकाल

(ग) आधुनिककाल

१२. भौतिकवादी दर्शनका आधारहरु

(क) चार्वाक/लोकायत दर्शन

(ख) हेगलको आदर्शवादी द्वन्दवाद

(ग) फायरबाखको अधिभूतवादी भौतिकवाद

१३. केही दर्शन : संक्षिप्त चर्चा

(क) प्राकृतिक भौतिकवाद

(ख) पूर्वीय दर्शन र दार्शनिकहरु

(ग) पश्चिमा दर्शन र दार्शनिकहरु

१४. दार्शनिक प्रणालीका तत्वहरु

(क) वर्गीय पक्षधरता

(ख) सिद्धान्त

(ग) पद्धति ।

१५. आदर्शवाद र यसका रूपहरु

(क) आत्मगत आदर्शवाद

(ख) वस्तुगत आदर्शवाद

१६. भौतिकवाद र यसका रूपहरु

(क) स्वतस्फूर्त भौतिकवाद

(ख) यान्त्रिक भौतिकवाद

(ग) द्वन्दात्मक भौतिकवाद

१७. द्वन्दात्मक भौतिकवाद

(क) द्वन्दवाद

(ख) भौतिकवाद

१८. द्वन्दवादका नियमहरु

(क) विपरितहरुबीच एकता र संघर्ष

(ख) मात्राबाट गुणमा रुपान्तरण

(ग) निषेधको निषेध

१९. भौतिकवादी द्वन्दवादका प्रवर्गहरु

(क) वैयक्तिक, विशिष्ट र सार्वभौम

(ख) अन्तरवस्तु र रुप

(ग) सारतत्व र दृश्यरुप

(घ) कारण र कार्य

(ङ) आवश्यकता र संयोग

(च) आवश्यकता र स्वतन्त्रता

(छ) यथार्थता र सम्भावना

(ज) मात्रा र गुण

(झ) सकार र नकार

(ञ) अंश र सम्पूर्ण (व्यष्टि र समष्टि)

२०. द्वन्द्ववाद र अधिभूतवादमा अन्तर
२१. मार्क्सवादी दर्शनको परिचय
- (क) मार्क्सवादी दर्शनका प्रवर्तकहरू
- (ख) मार्क्सवादी दर्शनको अन्तर्वस्तु
२२. मार्क्सवादी दर्शनका पूर्वाधारहरू
- (क) दार्शनिक पूर्वाधारहरू
- (ख) आर्थिक पूर्वाधारहरू
- (ग) राजनीतिक पूर्वाधारहरू
- (घ) वैज्ञानिक पूर्वाधारहरू
२३. मार्क्सवादका चरणहरू
- (क) मार्क्सवाद
- (ख) लेनिनवाद
- (ग) माओवाद/विचार
२४. अन्तरविरोधको नियम
- (क) अन्तरविरोधको सार्वभौमिकता
- (ख) अन्तरविरोधको विशिष्टता
- (ग) प्रधान अन्तरविरोध र अन्तरविरोधको प्रधान पहलु
- (घ) अन्तरविरोधको पहलुहरूका एकरूपता र तिनको संघर्ष
- (ङ) अन्तरविरोधमा शत्रुताको स्थान
- (च) अन्तरविरोधको रूपान्तरण ।
२५. ज्ञानका स्रोतहरू
- (क) उत्पादनका निमित्त संघर्ष
- (ख) वर्गसंघर्ष
- (ग) वैज्ञानिक प्रयोग
२६. ज्ञानमा दुई छलाङ/तीन चरणको सिद्धान्त
- (क) इन्द्रियग्राह्य ज्ञान

(ख) बुद्धिसंगत ज्ञान

(ग) व्यवहारिक प्रयोग

२७. सही विचार कहाँबाट आउँछ ?

२८. उत्तरआधुनिकतावाद

(क) उत्तरआधुनिकतावादको उदय

(ख) उत्तरआधुनिकतावादका विशेषताहरु

(ग) उत्तरआधुनिकतावादका प्रवक्ताहरु

(घ) उत्तरआधुनिकतावादको प्रभाव

(ङ) उत्तरआधुनिकतावादविरुद्ध संघर्ष

२९. बहुलवाद

(क) बहुलवादी चिन्तनको विकास

(ख) बहुलवादको अन्तर्वस्तु

(ग) बहुलवाद र बहुलतामा अन्तर

(घ) बहुलवाद र एकत्ववादबिच संघर्ष

३०. नवमार्क्सवाद र उत्तरमार्क्सवाद

(क) नवमार्क्सवाद र उत्तरमार्क्सवादको अन्तर्वस्तु

(ख) नवमार्क्सवादी र उत्तरमार्क्सवादी दार्शनिकहरु

(ग) नवमार्क्सवाद र उत्तरमार्क्सवादको प्रभाव

३१. ज्ञान सिद्धान्तको विधि

३२. ऐतिहासिक भौतिकवाद

(क) परिचय र परिभाषा

(ख) उत्पत्ति र विकास

३३. ऐतिहासिक भौतिकवादको विषयवस्तु

३४. सामाजिक क्रान्ति र बलप्रयोग

३५. समाज विकासका चरणहरु

(क) आदिम साम्यवाद

(ख) दासयुगीन समाज

(ग) सामन्तवाद

(घ) पुँजीवाद र साम्राज्यवाद

(ङ) समाजवाद

(च) साम्यवाद

३६. समाजको ऐतिहासिक विकासक्रम

(क) वंश, गणजाति, जनजाति र राष्ट्र

(ख) राष्ट्र र राष्ट्रिय सम्बन्ध

(ग) परिवार विवाहप्रथा

(घ) राष्ट्रिय मुक्ति आन्दोलन

(ङ) समाजवाद र राष्ट्रहरु

३७. उत्पादन सम्बन्धका रुपहरु

३८. वर्ग र वर्गसंघर्ष

(क) वर्गको परिचय

(ख) वर्गको उत्पत्ति

(ग) वर्गसंघर्ष

३९. अधिभूतवाद र द्वन्द्ववादका ऐतिहासिक रुपहरु

(क) परिवर्तन र स्थिरता

(ख) शून्यवाद र द्वन्द्ववाद

(ग) यान्त्रिकतावाद र द्वन्द्ववाद

(घ) भँडुवा विकासवाद र क्रमभङ्गको पद्धति

(ङ) सारसङ्ग्रह र द्वन्द्ववाद

(च) बहुलवाद र एकत्ववाद

(छ) एकमनावाद र द्वन्द्वात्मक एकत्ववाद

(ज) विखण्डनवाद र अखण्डतावाद

४०. ज्ञानसिद्धान्तका क्षेत्रका गलत धारणाहरु

- (क) आदर्शवादी बुद्धिवाद र अनुभववाद
- (ख) अज्ञेयवाद र आभाषवाद
- (ग) भौतिकवादी बुद्धिवाद र अनुभववाद
- (घ) जडसूत्रवाद र अनुभववाद
- (ङ) बितण्डावाद

४९. राज्यसत्ता

- (क) राज्यको उत्पत्ति
- (ख) राज्यको विकास
- (ग) राज्यको सार र औचित्य
- (घ) राज्यको विलोपीकरण

### **खण्ड (ख) - राजनीतिक अर्थशास्त्र**

१. अर्थशास्त्रको परिचय, परिभाषा र महत्व
२. राजनीतिक अर्थशास्त्रको परिचय र महत्व
३. अर्थशास्त्रीहरुको सामान्य परिचय

- (क) कौटिल्य
- (ख) विलियम पेट्टी
- (ग) एडम स्मिथ
- (घ) डेभिड रिकार्डो
- (ङ) मार्सल
- (च) रविन्स
- (छ) माल्थस

(ज) कार्ल मार्क्स

४. मूल्य सिद्धान्तबारे अर्थशास्त्रीहरु

- (क) एडम स्मिथ
- (ख) डेभिड रिकार्डो
- (ग) मार्क्स-एंगेल्स

५. मूल्यको श्रम सिद्धान्त

६. उत्पादन पद्धति

(क) उत्पादक शक्ति

(ख) उत्पादन सम्बन्ध

७. उत्पादन पद्धतिका चरणहरु

(क) आदिम साम्यवादी चरण

(ख) दासयुगीन चरण

(ग) सामन्तवादी चरण

(घ) पूँजीवादी चरण

(ङ) समाजवादी चरण

८. आधार र अधिरचना

९. पूँजीवाद

(क) पूँजीवादमा श्रम

(ख) पूँजीवादमा मूल्यको नियम

(ग) मुद्राको पूँजीमा रूपान्तरण

१०. पूँजीवादी शोषण

(क) पूँजी र ज्यालादारी श्रम

(ख) ज्याला र श्रमको मूल्यबीच अन्तर

(ग) अतिरिक्त मूल्य सिर्जना

(घ) अतिरिक्त मूल्यको सिद्धान्त

(ङ) अतिरिक्त मूल्यको बितरण

(च) अतिरिक्त मूल्य र प्रगतिशील कर

(छ) अतिरिक्त मूल्य र सामाजिक सुरक्षा

११. पूँजी सञ्जय र यसको परिणाम

१२. पूँजीवादी संकट

(क) संकट



(ख) मन्दी

(ग) सुधार

(घ) उभार

१३. साम्राज्यवाद

(क) साम्राज्यवादको परिचय र विशेषता

(ख) एकाधिकार पुँजीवाद र विशेषता

(ग) साम्राज्यवादको मरणासन्न चरण

(घ) वित्तीय पुँजीवाद

१४. औद्योगिक र वित्तीय पुँजीवादमा अन्तर

१५. नवउदारवादी पुँजीवाद

१६. अर्थशास्त्रबारे किन्सको विश्लेषण

१७. पुँजीवादमा वर्गसंघर्ष र पुँजीवादको पतन

१८. समाजवादी अर्थव्यवस्था

१९. समाजवादमा संक्रमणको चरण

२०. समाजवादी आर्थिक प्रणाली

२१. समाजवादी राज्यको भूमिका

२२. समाजवादी अर्थतन्त्रमा विकास

(क) लेनिनको योगदान

(ख) माओको योगदान

(ग) अन्य देशको भूमिका

२३. रुसी अर्थव्यवस्थाको विश्लेषण

(क) लेनिनको काल

(ख) स्टालिनको काल

(ग) खुश्चोवको काल

२४. चिनियाँ अर्थव्यवस्थाको विश्लेषण

(क) नयाँ जनवादी अर्थव्यवस्था

- (ख) महान् अग्रगामी छलाड
- (ग) समाजवादी अर्थव्यवस्था
- (घ) देडपछिको अर्थव्यवस्था
२५. विश्वका समाजवादी मुलूकहरुको अर्थव्यवस्था
- (क) चीन
- (ख) क्युवा
- (ग) भियतनाम
- (घ) उत्तरकोरिया
- (ङ) लाओस
२६. वर्तमान विश्व अर्थव्यवस्था
- (क) डाटा प्रभुत्ववाद
- (ख) मिश्रित स्वामित्व प्रणाली
- (ग) लागत प्रतिस्थापन र प्रभाव
- (घ) अर्थप्रविधि र प्रभाव
- (ङ) अन्य विशेषताहरु
२७. नेपाली अर्थतन्त्रको विश्लेषण
- (क) दलाल नोकरशाही पूँजीवाद र प्रभाव
- (ख) उपभोक्तावादको अर्थतन्त्रमा प्रभाव
- (ग) आर्थिक सर्वेक्षण र राष्ट्रिय उत्पादनको स्थिति
- (घ) बजेट र आर्थिक सूचकांक
- (ङ) मानव विकास सूचकांक
- (च) दीगो विकास र स्थिति
२८. समाजवादउन्मुख अर्थव्यवस्था
- (क) संविधान र समाजवादी अर्थव्यवस्थाका भूणहरु
- (ख) आत्मनिर्भरताका क्षेत्रहरु
- (ग) संघीय प्रणाली र अर्थतन्त्र

- (घ) अर्थतन्त्रमा राष्ट्रिय स्वाधीनताको महत्व  
(ङ) वैदेशिक अनुदानबारे समाजवादी नीति

### खण्ड (ग) - वैज्ञानिक समाजवाद

#### १. राज्यसत्ता

- (क) राज्यसत्ताको परिचय र परिभाषा  
(ख) राज्यसत्ताको उत्पत्ति र विकास  
(ग) राज्यको भूमिका र कार्य  
(घ) राज्यसत्ताबारे मार्क्सवादी दृष्टिकोण

#### २. समाजवाद परिचय र परिभाषा

- (क) समाजवादी दृष्टिकोणको उदय  
(ख) काल्पनिक समाजवादी चिन्तकहरु  
(ग) वैज्ञानिक समाजवादी चिन्तकहरु

#### ३. समाजवादका रुपहरु

- (क) काल्पनिक समाजवाद  
(ख) प्रजातान्त्रिक समाजवाद  
(ग) राष्ट्रिय समाजवाद  
(घ) यूरो कम्युनिज्म  
(ङ) वैज्ञानिक समाजवाद र विशेषता

#### ४. कम्युनिस्ट घोषणापत्र

- (क) कम्युनिस्ट घोषणापत्रको पृष्ठभूमि  
(ख) कम्युनिस्ट घोषणापत्रको अन्तर्वस्तु  
(ग) कम्युनिस्ट घोषणापत्रको प्रभाव

#### ५. वर्गसंघर्षको सिद्धान्त

- (क) वर्गसंघर्ष - चालक शक्ति  
(ख) वर्गहरुको अवस्थिति र संघर्ष  
(ग) वर्गसंघर्षको अनिवार्यता

६. सर्वहारावर्गको अधिनायकत्व

- (क) सर्वहारा अधिनायकत्वको आवश्यकता
- (ख) सर्वहारा अधिनायकत्वबारे बहस
- (ग) सर्वहारा अधिनायकत्व र प्रयोग
- (घ) सर्वहारा अधिनायकत्वको प्रयोगबाट प्राप्त शिक्षाहरु
- (ङ) सर्वहारा अधिनायकत्वको अनिवार्यता

७. ऐतिहासिक क्रान्तिहरु

- (क) पुँजीवादी क्रान्ति
- (ख) नयाँ जनवादी क्रान्ति
- (ग) समाजवादी क्रान्ति

८. क्रान्तिको मोडेल

- (क) सशस्त्र विद्रोह
- (ख) दीर्घकालीन जनयुद्ध
- (ग) समायोजनको कार्यदिशा
- (घ) अन्य मोडेलहरु

९. अन्तर्राष्ट्रिय सर्वहारावाद

- (क) सर्वहारा अन्तर्राष्ट्रियवाद
- (ख) पञ्चशीलको सिद्धान्त
- (ग) राष्ट्रिय स्वाधीनता

१०. मार्गनिर्देशक सिद्धान्त

११. रणनीति, कार्यनीति र कार्यदिशा

- (क) रणनीति
- (ख) कार्यदिशा
- (ग) कार्यनीति
- (घ) कार्यक्रम

१२. कार्यदिशा र बहस

- (क) समाजवादउन्मुख जनताको जनवाद  
(ग) जनताको बहुदलीय जनवाद  
(घ) २१ औं शताब्दीको जनवाद  
(ङ) समाजवादी क्रान्तिको कार्यदिशा
१३. वर्ग र राज्यको बिलोपीकरण  
(क) वर्गबिलोपीकरणको आधार  
(ख) वर्गको बिलोपीकरण  
(ग) राज्यको बिलोपीकरण
१४. वैज्ञानिक साम्यवाद र विशेषता  
(क) वैज्ञानिक साम्यवादका आधारहरु  
(ख) वैज्ञानिक साम्यवादको अन्तर्वस्तु  
(ग) वैज्ञानिक साम्यवादको स्वरूपबारे प्रक्षेपण
१५. कम्युनिस्ट पार्टी र विशेषता  
(क) सर्वहारावर्गको अग्रदस्ताको प्रश्न  
(ख) कम्युनिस्ट पार्टी र वर्गीय दृष्टिकोण  
(ग) कम्युनिस्ट पार्टीका विशेषताहरु  
(घ) कम्युनिस्ट पार्टी र जनदिशा
१६. संगठनात्मक संरचना  
(क) पार्टी संरचना  
(ग) मोर्चा तथा जनवर्गीय संगठनहरु  
(ग) संयुक्त मोर्चा  
(घ) सामाजिक संगठनहरु
१७. संघर्षका रूपहरु  
(क) वैधानिक संघर्ष  
(ख) अवैधानिक संघर्ष  
(ग) फौजी संघर्ष

- (घ) संघर्षका रूपहरुको संयोजन
१८. लेनिनवादी संगठनात्मक सिद्धान्त
- (क) अन्तरसंघर्ष र दुईलाइन संघर्ष
- (ख) आलोचना र आत्मालोचना
- (ग) जनवादी केन्द्रीयता
- (घ) पार्टी सदस्यताको योग्यता
१९. नेतृत्व र नेतृत्वका विशेषता
- (क) नेतृत्व र विश्वदृष्टिकोण
- (ख) नेतृत्व र कार्यक्षमता
- (ग) नेता, नीति र नेतृत्व
- (घ) नेतृत्व र जनसम्बन्ध
२०. संगठनमा माओत्सेतुङ
- (क) तीन गर, तीन नगर
- (ख) अनुशासनका तीन नियम
- (ग) ध्यान दिनुपर्ने आठ कुराहरु
२१. क्रान्तिकारी तीन जादुगरी हतियार
- (क) कम्युनिस्ट पार्टी
- (ख) क्रान्तिकारी सेना
- (ग) क्रान्तिकारी संयुक्त मोर्चा
२२. असल कम्युनिस्टका गुणहरु
- (क) भौतिकवादी विश्वदृष्टिकोण
- (ख) विज्ञानको आत्मसातीकरण
- (ग) असल कम्युनिस्टका गुणहरु
- (घ) धर्मलाई हेर्ने कम्युनिष्ट दृष्टिकोण
२३. मार्क्सवादी सौन्दर्यशास्त्र
- (क) मार्क्सवादी कला-साहित्य

- (ख) मार्क्सवादी संस्कृति
- (ग) मार्क्सवादी सौन्दर्यशास्त्र
- (घ) वर्गीय अनुशासन र नैतिकता
- (ङ) सिर्जनामा मार्क्सवादको प्रयोग
- (च) मार्क्सवादी साहित्यमा काव्य र श्रृङ्गार
२४. विश्वप्रसिद्ध कम्युनिष्ट नेताहरु
२५. केही वामपन्थी नेता एवं चिन्तकहरु
२६. नेपालमा मार्क्सवादको रक्षा, प्रयोग र विकास
२७. विश्वका मुक्ति आन्दोलनहरु
- (क) विश्व मजदुर आन्दोलन
- (ख) विश्व महिला आन्दोलन
- (ग) उत्पीडित जातिहरुको आन्दोलन
- (घ) क्षेत्रीय मुक्ति आन्दोलनहरु
- (ङ) राष्ट्रिय मुक्ति आन्दोलनहरु
२८. नेपालको संक्षिप्त इतिहास
- (क) प्राचीनकाल
- (ख) मध्यकाल
- (ग) आधुनिककाल
- (घ) नेपालको इतिहासको भौतिकवादी विवेचना
२९. नेपाल परिचय
- (क) नेपालको भूगोल
- (ख) नेपालका जातिहरु
- (ग) नेपालका भाषाहरु
- (घ) नेपालका प्रमुख उत्पादनहरु
- (ङ) नेपालको संस्कृति र विविधता
- (च) नेपाल र विकासको सम्भावना

३०. नेपालमा संघीयता र प्रयोग

- (क) संघीय संरचनाहरु
- (ख) संघीयतामा अधिकारको बाँडफाँड
- (ग) संघीयतामा जातीय मुक्तिको प्रश्न
- (घ) संघीयतामा लिंगीय मुक्तिको प्रश्न
- (ङ) संघीयतामा क्षेत्रीय मुक्तिको प्रश्न
- (च) वर्गीय आन्दोलन र मुक्ति आन्दोलनको सम्बन्ध
- (छ) संघीयताका सकारात्मक पक्षहरु
- (ज) संघीयतासम्बन्धी मार्क्सवादी दृष्टिकोण

३१. समाजवाद र राष्ट्रिय नीतिहरु

- (क) समाजवादी शिक्षा नीति
- (ख) समाजवादी स्वास्थ्य नीति
- (ग) समाजवादी संस्कृति
- (घ) समाजवादी प्रशासनयन्त्र
- (ङ) समाजवादी आर्थिक नीति
- (छ) समाजवादी कुटनीति
- (ज) समाजवाद र राष्ट्रिय उत्पादन
- (झ) समाजवादी सुरक्षा नीति
- (ञ) समाजवादी राज्यमा संविधान र कानून

### खण्ड (घ) - कम्युनिस्ट इतिहास

१. ऐतिहासिक विद्रोहहरु

- (क) केही महत्वपूर्ण विद्रोह र क्रान्ति
- अ. इंग्ल्याण्डको गौरवमय क्रान्ति र म्याग्नाकार्टा
- आ. अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम
- ई. जर्मन र फ्रान्सको राज्यक्रान्ति
- (ख) कम्युनिस्ट लीगपूर्वका विद्रोह र क्रान्तिहरु



- अ. बेलायतको औद्योगिक क्रान्ति
- आ. जर्मन र फ्रान्सको राज्यक्रान्ति
- ई. चार्टिस्ट आन्दोलन र पिपुल चार्टर
२. कम्युनिष्ट लीगको गठन
- (क) कम्युनिस्ट लीगको आवश्यकता
- (ख) कम्युनिस्ट घोषणापत्र
- (ग) कम्युनिस्ट लीगको प्रभाव
३. प्रथम अन्तर्राष्ट्रिय
- (क) प्रथम अन्तर्राष्ट्रियको प्रभाव
- (ख) प्रथम अन्तर्राष्ट्रियमा विचाधारात्मक संघर्ष
- (ग) प्रथम अन्तर्राष्ट्रियका उपलब्धीहरु
४. पेरिस कम्युन
- (क) पेरिस कम्युनको प्रभाव
- (ख) कम्युनको असफलता र शिक्षाहरु
- (ग) पेरिस कम्युनको महत्व
५. गोथा कार्यक्रम
६. अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस
७. अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवस
८. दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय
- (क) बर्नस्ट्रिन र संशोधनवादको उदय
- (ख) मिलेराँ र संसदवादको उदय
- (ग) दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय र मजदुर आन्दोलन
- (घ) पहिलो विश्वयुद्ध र वैचारिक संघर्ष
९. रुसी कम्युनिस्ट आन्दोलन
- (क) सन् १९०३ को महाधिवेशन
- (ख) सन् १९०५ को असफल विद्रोह

- (ग) दूमाको प्रयोग र बहिस्कार
- (घ) विश्वयुद्ध र लेनिनको विश्लेषण
- (ङ) फेब्रुअरी पूँजीवादी क्रान्ति
- (च) महान् अक्टोबर समाजवादी क्रान्ति
- (छ) रुसमा समाजवादको अभ्यास
- (ज) स्टालिनको मृत्यु र खुश्चोवको उदय

१०. तेस्रो अन्तर्राष्ट्रिय

- (क) तेस्रो अन्तर्राष्ट्रियको गठन
- (ख) साम्राज्यवादविरुद्ध संघर्ष
- (ग) दोस्रो विश्वयुद्ध र अन्तर्राष्ट्रियको विघटन

११. चिनियाँ कम्युनिस्ट आन्दोलन

- (क) पार्टी स्थापनाको पृष्ठभूमि
- (ख) कोमिन्ताइसँग सहकार्य
- (ग) चीनमाथि जापानको हमला
- (घ) लम्बे अभियान
- (ङ) नेतृत्वमा माओको उदय
- (च) नयाँ जनवादी क्रान्तिको सफलता
- (छ) महान् अग्रगामी छलाड
- (ज) चीनमा समाजवादको अभ्यास
- (झ) महान् सर्वहारा सांस्कृतिक क्रान्ति
- (ञ) माओको निधन र देडको उदय
- (ट) वर्तमानमा चीनको कम्युनिस्ट आन्दोलन

१२. पूर्वी एसियामा भएका क्रान्तिहरु

- (क) थाइल्याण्ड
- (ख) बर्मा
- (ग) मलेसिया

- (घ) लाओस
- (ङ) फिलिपिन्स
- (च) सिंगापुर
- (छ) इन्डोनेसिया
- (ज) ब्रुनाई
- (झ) कम्बोडिया

१३. रुस-चीनबीचको महाविवाद

- (क) विवादको मूल कारण
- (ख) साझा सहमतिको घोषणा र उल्लंघन
- (ग) महाविवादको प्रभाव

१४. क्यावाको क्रान्ति

- (क) जनताको जनवादी गणतन्त्रको स्थापना
- (ख) असफल अमेरिकी हस्तक्षेप
- (ग) क्यावामा समाजवादको अभ्यास र विकास

१५. भारतीय कम्युनिस्ट आन्दोलन

- (क) भारतमा कम्युनिस्ट पार्टीको स्थापना
- (ख) भाकपा मार्क्सवादी र माले
- (ग) नक्सालवादी आन्दोलन
- (घ) भारतमा माओवादी आन्दोलन
- (ङ) वर्तमानमा भारतमा कम्युनिस्ट आन्दोलन

१६. सर्वहारा सांस्कृतिक क्रान्ति

- (क) सांस्कृतिक क्रान्तिको पृष्ठभूमि
- (ख) सांस्कृतिक क्रान्तिको ध्येय
- (ग) सांस्कृतिक क्रान्तिका उपलब्धीहरु
- (घ) सांस्कृतिक क्रान्तिका शिक्षाहरु

१७. भियतनामी क्रान्ति

(क) साम्राज्यवादी हमला र भियतनामको विजय

(ख) भियतनामको एकीकरण

(ग) भियतनाममा समाजवादको अभ्यास

१८. कोरियाली क्रान्ति

(क) कोरियाली क्रान्ति

(ख) जुद्धे विचारधारा

(ग) उत्तरकोरिया र समाजवादको अभ्यास

१९. रिम र माओवादी आन्दोलन

(क) रिमको गठन

(ख) माओवादको संश्लेषण

(ग) पेरुको जनयुद्ध

(घ) नेपाल र जनयुद्धको विकास

(ङ) रिमको विश्वव्यापी प्रभाव

२०. सोभियत संघको बिघटन

(क) बिघटनको पृष्ठभूमि

(ख) बिघटनको कारण र प्रवृत्ति

(ग) बिघटनको विश्वव्यापी प्रभाव

२१. वर्तमानमा विश्व कम्युनिस्ट आन्दोलन

(क) विश्वका समाजवादी मुलूकहरु

(ख) एसियामा कम्युनिस्ट आन्दोलन

(ग) युरोपमा कम्युनिस्ट आन्दोलन

(घ) ल्याटिन अमेरिकामा कम्युनिस्ट आन्दोलन

(ङ) अफ्रिकामा कम्युनिस्ट आन्दोलन

(च) कम्युनिस्ट आन्दोलनको भविष्य

२२. नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलन

(क) नेकपा गठनको पृष्ठभूमि

- (ख) नेकपाको एकीकृत अवस्था (२००६-२०१९)
- (ग) नेकपाको विभाजित अवस्था (२०१९-२०४७)
- (घ) सशस्त्र र शान्तिपूर्ण धाराहरु (२०४७-२०६३)
- (ङ) नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टीका घटकहरु
- (च) संविधान निर्माण र ऐतिहासिक एकता (२०६३-२०७७)
२३. नेपालमा राजनीतिक संघर्ष
- (क) २००७ सालको जनआन्दोलन
- (ख) २०१७ मा पञ्चायतको घोषणा
- (ग) २०२८ सालको भापा विद्रोह
- (घ) २०३६ सालको आन्दोलन र जनमत संग्रह
- (ङ) २०४६ सालको जनआन्दोलन
- (च) २०५२ मा जनयुद्धको घोषणा र विकास
- (छ) २०६२/०६३ को जनआन्दोलन
- (ज) २०६५ मा गणतन्त्रको घोषणा
२४. वर्ष घटनामा नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलन
२५. कम्युनिस्ट आन्दोलनमा क. पुष्पलालको योगदान
२६. नेपालमा जनयुद्ध र विचार संश्लेषण
२७. नेपाली विद्यार्थी आन्दोलनको इतिहास
२८. नेपाली महिला आन्दोलनको इतिहास
२९. नेपालमा किसान आन्दोलनको इतिहास
३०. नेपालमा दलित आन्दोलनको इतिहास
३१. नेपालमा जनजाति आन्दोलनको इतिहास
३२. नेपालमा शिक्षक/बुद्धिजीवी आन्दोलन
३३. नेपालमा युवा आन्दोलनको इतिहास
३४. नेपालमा अन्य उत्पीडित आन्दोलनहरु

**खण्ड (ङ) - विज्ञान र प्रविधि**

१. ब्रह्माण्ड विज्ञान

- (क) ब्रह्माण्ड विज्ञानको परिचय
- (ख) ब्रह्माण्ड र प्रकृतिको सम्बन्ध
- (ग) ब्रह्माण्ड विज्ञानको सामाजिक प्रभाव

२. पेरियोडिक टेबल र अन्तरक्रिया

३. विश्वका प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषणहरु

४. कपर्निकस/ग्यालिलियोको आविस्कार

- (क) आविस्कारको सामान्य परिचय
- (ख) आविस्कारको सामाजिक प्रभाव

५. डार्विनको विकासवादको सिद्धान्त

- (क) विकासवादको सामान्य परिचय
- (ख) डार्विनको खोजले समाजमा ल्याएको तरंग
- (ग) विकासवाद र मार्क्सवादको सम्बन्ध

६. आइन्स्टाइनको सापेक्षतावाद

- (क) सामान्य सापेक्षतावाद
- (ख) विशेष सापेक्षतावाद
- (ग) सापेक्षतावाद र जीवनको सम्बन्ध
- (घ) सापेक्षतावाद र चिन्तनको सम्बन्ध
- (ङ) सापेक्षतावादको सामाजिक प्रभाव
- (च) सापेक्षतावादबारे मार्क्सवादी दृष्टिकोण

७. क्याण्टम थ्योरी (सुक्ष्म यान्त्रिकी)

- (क) क्याण्टम थ्योरीको परिचय
- (ख) क्याण्टम थ्योरी र दार्शनिक विकास
- (ग) क्याण्टम थ्योरी र चिन्तनको सम्बन्ध
- (घ) क्याण्टम थ्योरीको सामाजिक प्रयोग
- (ङ) क्याण्टम थ्योरी र नानो-टेक्नोलोजी

- (च) क्वाण्टम थ्योरीबारे मार्क्सवादी दृष्टिकोण
८. हकिडको ब्याक होल/ट्वाइट होल
९. ब्रह्माण्डको विस्तार
१०. पारिस्थितिक प्रणाली
- (क) जलवायु परिवर्तन र तापमान वृद्धि
- (ख) प्रकृतिको सन्तुलन र मानिसको भविष्य
- (ग) उर्जा संरक्षण र रुपान्तरण
- (घ) प्रकृतिबारे समाजवादी दृष्टिकोण
११. कृतिम बौद्धिकता
- (क) कृतिम बौद्धिकताका लाभहरु
- (ख) कृतिम बौद्धिकताका चुनौती
- (ग) प्रविधिबारे कम्युनिस्ट दृष्टिकोण
१२. युगअनुसार विज्ञानको विकासक्रम
- (क) आदिम साम्यवाद
- (ख) दास युग
- (ग) सामन्ती युग
- (घ) पूँजीवादी युग
- (ङ) समाजवादी युग
१३. आधुनिक विज्ञानका प्रमुख १० आविस्कारहरु
१४. शास्त्रीय विज्ञान र आधुनिक विज्ञान
१५. मानव शरीर र संरचना
१६. मानव मस्तिष्क र चेतना
१७. आणविक हतियार र विश्व
१८. विज्ञान र धर्मबिच संघर्ष
१९. प्रविधि र पूँजीवादी प्रभुत्व
२०. समाजवाद र प्रविधिको प्रयोग

२१. विज्ञान र मार्क्सवादको सम्बन्ध